

Slovo k povzbuzení na neděli 22. března 2020...

Biblická čtení: 1Sam 16,1b.6-7.10-13a; Ef 5,8-14; Jan 9,1-41

Milé sestry, milí bratři,

letošní čtvrtá neděle postní – neděle *Laetare* (pojmenovaná podle vstupního verše mše svaté *Laetare, Jerusalem, česky Vesel se, Jeruzaléme*) – je skutečně specifická. Nejsou veřejné bohoslužby, nejsou skrutinia našich katechumenů, nekonají se duchovní obnovy, většina lidí zůstává v co nejužším kruhu svých nejbližších (a vzhledem ke snaze zamezit rychlost šíření nákazy a chránit ty nejzranitelnější je tomu tak jen dobře). Přesto – anebo snad právě proto – radostný tón dnešní neděle, která má být každoročně duchovním světlem uprostřed doby postní, se má a může dotknout všech nás, ať jsme kdekoli a v jakkoli nezvyklé situaci.

Začtème či zaposlouchejme se především do evangelijního úryvku o uzdravení slepého od narození. Už staří církevní otcové v tomto Ježíšově zázraku, tak plasticky popsaném evangelistou Janem, četli jakýsi prototyp procesu uvěření (vrcholícího křtem), který se v mnohém podobá zázraku dání zraku slepému. Proto už stará církev zařadila dnešní evangelium mezi ta, která se čtou v závěru přípravy na křest.

Dání zraku je něco velkolepého a jen skutečně slepý ví, jak moc: bez zraku není možné vidět nic, ani tvary, ani barvy, ani krásu, ani nic jiného. Zrak je právem považován za nejdůležitější ze všech tělesných smyslů, a v jistém smyslu i za jakési shrnutí i všech ostatních (to je už znát z toho, jak metaforicky používáme dvojici „viditelné“ versus „neviditelné“). Podobně je tomu i u smyslů duše: i duchovní zrak je jakýmsi shrnutím všech ostatních smyslů duše. Vidoucí je pak ten, který (všemi) svými duchovními smysly zakouší to, co smyslům tělesným uniká. A to, co našim tělesným smyslům často uniká, není nikdo menší než Bůh sám.

Tělesnými smysly Boha vnímat příliš ale ani nemůžeme, dokážeme tak nanejvýš číst jeho stopy, projevy jeho dobroty a moci. Jinak je tomu ale s naší duší, naším srdcem. Lidská duše je schopna vnímat i neviditelné, respektive vidět i za vše viditelné, a proto vnímat a vidět Boha. To je pravda, v různých obměnách, nějak společná všem náboženstvím, že Boha lze vnímat jen či především srdcem či duší. A toto vnímání je právě podobné vidění světla, za vším a ve všem, v nás a zvláště nad námi. Proto v mnohých náboženstvích je „to Boží“ vnímáno jako světlo, které prosvěcuje temnoty světa i lidské duše. Jedinečnost křesťanství pak spočívá v přesvědčení, že Boží světlo přišlo jedinečně a dějinně v Kristu na naši zem. V Kristu, o kterém přeci vyznáváme, že je bytostným odleskem Boha-Otce, paprskem vycházejícím z Otce jako Syn. Kdo se proto setká s Kristem, setká se jedinečně s Božím světlem. Může a má být jím tak uchváten, že se jeho vnitřní smysly uzdraví, projasní, otevřou Neviditelnému, že může vidět Boha, jak je jen nejvíc možné. Není divu, že staří církevní otcové – právě také při výkladu dnešního evangelia – o uvěření rádi rozjímali jako o procesu (vnitřního) osvětlení.

Co však toto vnitřní osvětlení znamená, jak si je představit? Zaprvé znamená vnitřní radost, radost z víry, radost z Boha, kterou se celé nitro – a díky němu i celý život – člověka se jakoby projasní. Zadruhé to znamená jakési nové světlo vržené na všechno ostatní: člověk snadněji rozeznává zejména dobré od zlého, smysl od nesmyslu. A zatřetí, že člověk najednou začne za vším vnímat, respektive vidět Boha, že ze všeho, krásného a dobrého, ale tajemně i z těžkého a bolavého zazáří Boží přítomnost: je to proto, že Bůh za vším a ve všem skutečně je, a je to proto vlastně stále totéž Boží světlo, které září z věcí, z Krista i v našem nitru. To samé Boží světlo, jen s jinou intenzitou.

Proto nemůže být situace, kdy by náš duchovní zrak (spolu s ostatními smysly naší duše) nemohl tajemně vidět (zakoušet) Boha. Ale zároveň je jasné, že dání tohoto zraku nám, také od narození nějak slepým (zatmění vnitřního zraku je jedním ze nejmarkantnějších důsledků prvotního hříchu), musí být dáno, respektive, že vnitřní smysly naší duše pro vidění Boha musí být Bohem uzdraveny. A to je právě onen největší zázrak (doslova: něco, co je za

tělesným zrakem, co je skutečně zá-zrakem), který nám nabízí Pán Ježíš, podobně jako slepému v dnešním evangeliu. Jistěže něco takového je celoživotním procesem, ovšem vždy s mimořádnými momenty prozření. A právě o ty se odvažme v těchto dnech zvlášť prosit, protože právě jen vidění Boha projasní náš život i v dobách sebevětších temnot, přinese Boží radost i do smutku, strachu a tísně. A vnitřní radost z vidění blízkého Boha je už prvotinou vítězství, aspoň toho našeho, vnitřního, životního.